

SADEJSTVO RAZLIČITIH LINIJA RADA U POLICIJI REPUBLIKE
SRPSKE U POGLEDU SPREČAVANJA TERORIZMA

mr Predrag Popović
Fakultet bezbjednosnih nauka
Univerzitet u Banjoj Luci
e-mail: predrag.popovic@fbn.unibl.org

dr Gojko Šetka
Fakultet bezbjednosnih nauka
Univerzitet u Banjoj Luci
e-mail: gojko.setka@fbn.unibl.org

Apstrakt: Složeni bezbjednosni izazovi, rizici i prijetnje nisu zaobišli ni područje na kome mi živimo. U takvim okolnostima, i naši prostori su u proteklom periodu bili izloženi terorističkim aktima. Ovaj rad se bazira na dijelu provedenog istraživanja pod nazivom „Saradnja policije sa građanima i drugim policijskim i izvanpolicijskim institucijama koje su značajne za kontrolu terorizma – osvrt na iskustva Republike Srpske“. Cilj rada je da ukaže na neophodnost saradnje svih operativnih linija rada u policiji Republike Srpske u pogledu sprečavanja terorizma, kao i sagledavanje trenutnog stanja u pogledu ove saradnje. Takođe, u radu se ukazuje na potrebu ostvarivanja što većeg nivoa kriminalističke kontrole terena koja ima veliki značaj za sprečavanje terorističkih akata. U kontekstu rada je sagledana organizacija operativnih linija rada policije Republike Srpske, koja u značajnom obimu utiče na efikasnost policije u sprečavanju terorizma. Takođe, autori u radu sagledavaju doprinos policije Republike Srpske u sprečavanju terorizma u proteklom periodu.

Ključne riječi: saradnja, policija, terorizam, sprečavanje, organizacija policije, kriminalistička kontrola.

UVOD

Danas je svima poznato i jasno da terorizam predstavlja globalnu bezbjednosnu prijetnju, čije su posljedice osjetile mnogobrojne zemlje na svijetu. Pošto su posljedice koje proizvode teroristički akti izuzetno velike i ostavljaju dubok trag na svaku državu, na čijoj se teritoriji dese, jedna od glavnih misija policijskih sistema u svijetu je suprotstavljanje terorističkim aktima.

Kako u prošlosti teroristički akti nisu zaobišli ni područje Republike Srpske, tako je danas sprečavanje terorizma na području Republike Srpske postala jedna od centralnih aktivnosti policije Republike Srpske. Naravno, aktivnosti policije Republike Srpske su uglavnom usmjerene na sprečavanje terorizma, tj. na njegovu prevenciju. Imajući u vidu kompleksnost terorističkih aktivnosti te visok stepen konspirativnosti u pripremanju terorističkih aktivnosti, kao izražen stepen inostranog faktora (u svakoj terorističkoj aktivnosti obično učestvuju u pripremanju, logistici i izvršenju i lica koja nisu sa prostora gdje se vrši teroristički akt) sprečavanje terorizma predstavlja izuzetno zahtjevan posao.

Kako bi sprečavanje terorizma bilo moguće, neophodno je da se organizacija policijskih struktura nalazi na takvom nivou, da omogućava neophodan stepen njihove funkcionalnosti. Pod ovim podrazumijevamo funkcionalnu organizacionu strukturu koja omogućava potreban nivo efikasnosti u radu policije koji je neophodan za sprečavanje, kako terorizma, tako i ostalih oblika i vidova ugrožavanja bezbjednosti. Ovo je moguće ostvariti samo ukoliko se poštuju osnovni principi u organizaciji policijskih agencija, ukoliko policija poštuje u svom radu načela koja su neophodna za ostvarivanje njene nadležnosti te ukoliko je izražen nivo saradnje policijskih agencija na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Za uspješnu borbu protiv terorizma, neophodna je izražena saradnja između svih linija rada u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske. Saradnja između kriminalističke i uniformisane policije se ipak može smatrati najvažnijom za potpunu kriminalističku kontrolu terena koja je jedan od dva najvažnija segmenta u sprečavanju vršenja terorističkih akata. Drugi važan segment je operativnost – vladanje informacijama od strane policije, u ovom slučaju informacijama koje su značajne za sprečavanje terorizma, a bez koje nema ni uspješnog proaktivnog policijskog rada. Neophodno je da se saradnja između kriminalističke i uniformisane policije ogleda u pravovremenoj i svrsishodnoj razmjeni svih informacija koje imaju značaj u sprečavanju terorističkih akata. Ta razmjena mora biti iskrena i pravovremena kako bi se postupanje policije moglo odvijati u potpunom sadejstvu i koordinaciji između uniformisane i kriminalističke policije.

TERITORIJALNA ORGANIZACIJA I SADEJSTVO RAZLIČITIH LINIJA RADA U POLICIJI REPUBLIKE SRPSKE

Organizacija policijskih struktura u nekoj zemlji se razlikuje od države do države. Trenutno u svijetu ne postoje dvije države koje imaju identičnu organizaciju policije. „Podudarnih organizacionih rješenja gotovo i nema. Neka od rješenja su centralistička, a druga pretežno decentralistička.“¹ Bez obzira na to što nema država sa identičnom organizacijom policijskih struktura, može se reći da u svim državama uticaj na organizaciju policije imaju isti faktori. Prije svega, misli se na sljedeće faktore: oblik političkog uređenja konkretne države, teritorijalna organizacija (podjela) države, razlozi tradicionalne prirode (istorijsko naslijeđe), kulturno naslijeđe, ekonomsko-socijalni status države, pravni sistem države, sistem bezbjednosti konkretne države itd. Pored ovih faktora, na organizaciju policije mogu uticati i bezbjednosne prilike u zemlji i njenom okruženju, problematika u oblasti krivičnih djela i prekršaja, novi pojavni oblici ugrožavanja bezbjednosti i dr.²

Posmatrajući policiju Republike Srpske, koja čini dio policijskog sistema BiH i ujedno predstavlja policijsku agenciju koja je nadležna za skoro polovinu teritorije BiH, prema teritorijalnom principu organizovana je na tri nivoa: lokalnom, regionalnom i centralnom. Na opštinskom nivou, policijske poslove obavljaju policijske stanice čija se nadležnost ogleda u obavljanju poslova koji se odnose na neposrednu zaštitu lične i imovinske bezbjednosti građana, preduzimanje operativnih i drugih mjera na sprečavanju i otkrivanju krivičnih djela privrednog i opšteg kriminaliteta iz nadležnosti osnovnih sudova i pronalaženje i hvatanje njihovih učinilaca, održavanje javnog reda i mira, regulisanje saobraćaja na putevima i kontrola nad vozilima i vozačima itd.³ Sa aspekta ovog rada, neophodno je istaći da lokalni nivo predstavlja najvažniji nivo na kome se prikuplja najveći broj informacija koje su važne za sprečavanje terorizma. Upravo iz ovih razloga, neophodno je da policija na ovom nivou funkcionise na osnovu načela za ostvarivanje nadležnosti policije. Funkcionisanje po ovim principima (prvenstveno po načelu preventivnog djelovanja, načelu poznavanja lica i teritorije, načelu jedinstvenog rukovođenja, načelu konspirativnosti, načelu koordinacije i saradnje itd) omogućava visok nivo kriminalističke kontrole terena, kao i visok nivo operativnosti policije. Nažalost, u proteklom periodu mogu se primijetiti određene devijacije u načinu organizacije, funkcionisanja i kadrovske popunjenosti ovog nivoa

1 Miletić, S., *Policijsko pravo*, Policijska akademija, Beograd, 2004. godine, str. 108.

2 Šetka, G., *Policijski sistem BiH između svoje funkcionalnosti i nefunkcionalnosti*, Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa: Dani Arčibalda Rajsa, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2016. godine, str. 193.

3 Vidjeti šire u: Jovičić, D., Šetka, G., *Organizacija i nadležnost policije*, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2015. godine, str. 159-160.

policije Republike Srpske, koje su smanjile efikasnost i funkcionalnost lokalnog nivoa. Prvenstveno mislimo na devijacije koje se odnose na smanjen broj policijskih službenika skoro u svim policijskim stanicama, neustaljenost policijskih službenika i vođe bezbjednosnog sektora na bezbjednosnom sektoru u policijskim stanicama (što se kosi sa načelom poznavanja lica i teritorije), smanjenu samostalnost policijskih stanica u njihovom operativnom postupanju, smanjene mogućnosti operativne pokrivenosti terena, sve veće zahtjeve prema policijskim službenicima kriminalističke policije da svoje poslove obavljaju kabinetski (u svojim kancelarijama u policijskim stanicama, a ne na terenu), ukidanje unutrašnjih organizacionih jedinica kriminalističke policije u policijskim stanicama, odustajanje (bolje reći, prekid funkcionisanja) od koncepta rada policije u zajednici itd.

Na regionalnom nivou u Republici Srpskoj, policijske poslove obavljaju policijske uprave i one su nadležne za: poslove sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela i pronalaženja i hvatanja njihovih učinilaca, praćenja stanja bezbjednosti saobraćaja na putevima i regulisanja saobraćaja, održavanja javnog reda i mira, praćenje, usmjeravanje rada, usklađivanje i pružanje stručne pomoći policijskim stanicama i drugim organizacionim jedinicama koje se nalaze u okviru policijske uprave, da formiraju funkcionalno jedinstvo i analitički prate i procjenjuju stanje bezbjednosti na području policijske uprave i s tim u vezi obezbjeđuju izvršavanje poslova internog informisanja i statističkog izvještavanja i informisanja nadležnih organa itd...⁴ Ovaj nivo u teritorijalnoj organizaciji policije Republike Srpske je sa aspekta ovog rada zanimljiv iz nekoliko razloga. Prvo, policijske uprave služe kao dio mehanizma koji spaja lokalni i republički nivo u funkcionalnom i operativnom smislu, drugo, policijske uprave prikupljaju sve informacije sa lokalnog nivoa, obrađuju ih i prosljeđuju na republički nivo te tako omogućava opsluživanje strateškog nivoa informacijama koje su bitne za sprečavanje terorizma. Treće, instruktivnim djelovanjem pomažu u radu policijskim stanicama i na taj način povećavaju njihov operativni i stručni kapacitet. Pored ovih prednosti, neophodno je naglasiti da su se u proteklom periodu i ovdje pojavile određene devijacije u organizacionom i funkcionalnom smislu. Uspostavljanjem novih linija rada u policiji Republike Srpske, bolje reći podjelom linije rada kriminalističke policije na još dvije linije rada, u okviru policijskih uprava, uspostavljene su nove organizacione jedinice koje su, može se reći, na neki način postale konkurentske u odnosu na kriminalističku policiju. Ovaj konkurentski odnos između linija rada prouzrokovao je antagonizme među zaposlenim što za posledicu može imati manji nivo operativne saradnje i razmjene informacija. Upravo ovi razlozi mogu smanjiti efikasnost policije Republike Srpske u sprečavanju terorizma.

⁴ Vidjeti šire u: Jovičić, D., Šetka, G., *Organizacija i nadležnost policije*, Grafomark, Banja Luka, 2018. godine, str. 160-162.

Na republičkom nivou, policijske poslove obavlja Ministarstvo u sjedištu, sa svojim osnovnim i unutrašnjim organizacionim jedinicama. Od organizacionih jedinica koje su bitne za ovaj rad treba napomenuti da se na ovom nivou nalaze, između ostalih, Uprava kriminalističke policije, Uprava za organizovani i teški kriminalitet, Uprava za borbu protiv terorizma i ekstremizma i Uprava za policijsku podršku. Sve ove organizacione jedinice su nekada bile jedna organizaciona jedinica i nalazile su se u okviru Uprave kriminalističke policije. Smatramo da je podjela ove uprave na više zasebnih linija rada korak unazad u funkcionalnosti kriminalističke policije Republike Srpske i bespotrebno usložnjavanje organizacione strukture koje stvara sumnju na veću efikasnost u sprečavanju terorizma i ostalih oblika kriminaliteta. Međutim, vrijeme će pokazati da li smo u pravu.

U svakoj organizaciji, jedno od najvažnijih pitanja jeste pitanje podjele poslova unutar organizacije između nižih organizacionih dijelova organizacije, a što je organizacija veća, ovo pitanje je važnije. Policija je u radu najbrojnijih državnih organa, što će reći da spada u red većih organizacija pa je imajući u vidu prirodu poslova koji su u nadležnosti policije krucijalni značaj urediti podjelu nadležnosti između različitih dijelova policijskog sistema u BiH. Potpuno je utemeljena tvrdnja da je policijski model u BiH tako loše organizovan da on ne može biti funkcionalan ni pod pretpostavkom da u BiH nema nikakvih nacionalnih, političkih ili bilo kojih problema, a kad znamo šta sve opterećuje dejtonsku BiH, onda je svakom, ko se razumije u organizaciju policije, jasno da dok god se ne promijeni koncept organizacije i funkcionisanja policijskih agencija, građani BiH neće imati kvalitetnu uslugu ovog važnog državnog organa. Najbolji primjer nefunkcionalnosti jeste teroristički čin u kojem su ubijena dva pripadnika oružanih snaga BiH u Rajlovcu, kada je trebalo pola dana da prođe da se usaglase MUP FBiH i kantonalni MUP Sarajevo ko će vršiti uviđaj. O kakvom se onda ozbiljnom radu policije može govoriti ako se unutar Federacije dvije policijske agencije ne mogu usaglasiti ko će vršiti uviđaj. Dakle, rješenje je u izmjeni koncepta djelovanja koji podrazumijeva da se jasno odredi ko šta radi, do kada je koja agencija nadležna za nešto i kada se i pod kojim uslovima može uključiti neka druga.⁵

Ako imamo u vidu navedeno, onda od policije Republike Srpske možemo očekivati da na teritoriji Republike Srpske može dati začajan doprinos borbi protiv terorizma, jer nije opterećena dijelom problema koji su izraženi na teritoriji Federacije BiH.

⁵ Jovičić, D., Šetka, G., *Organization of the Police System in Bosnia and Herzegovina*, Thematic conference proceedings of International significance "Archibald Reiss Days", Volume III, Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade, 2017, p. 69.

DOPRINOS POLICIJE REPUBLIKE SRPSKE U SPREČAVANJU TERORIZMA

Policija Republike Srpske aktivno učestvuje u borbi protiv svih oblika kriminaliteta, pa i krivičnih djela terorizma. Mnogi stručnjaci smatraju da je terorizam pojava koja se može poistovijetiti sa zemljotresom i da je nemoguće ostvariti njegovu kontrolu. Sprečavanje terorizma pretpostavlja poznavanje kriminalnih pojava, političkih, ekonomskih, socijalnih i društvenih uzroka i uslova koji do njih dovode.⁶ S obzirom na pomenutu prirodu pojave, sa sigurnošću možemo reći da je policiji i drugim institucijama koje se suprotstavljaju terorizmu posao veoma otežan. Ipak, policija preduzima značajne aktivnosti u pogledu borbe protiv terorizma. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske u protekloj i ovoj godini preduzelo je niz organizacionih i drugih mjera i aktivnosti u cilju promjene organizacione strukture, čime je nastojalo pospješiti operativno djelovanje u oblasti suzbijanja terorizma.⁷ U okviru MUP-a, obrazovana je Uprava za borbu protiv terorizma i ekstremizma s ciljem pojačavanja preventivno-represivne djelatnosti. U prethodnom izlaganju smo dali komentar o efikasnosti ovakve organizacione strukture, pa na ovom mjestu to nećemo ponavljati. Samo moramo naglasiti da je njenim formiranjem usložen način razmjene informacija i produžen lanac u razmjeni informacija između unutrašnjih organizacionih jedinica.

Ipak, da bi se postigli što bolji rezultati u pogledu prevencije terorizma i kriminaliteta uopšte, neophodna je primjena strategijskog pristupa.⁸ Primjena pomenutog pristupa u kombinaciji sa operativnim radom na terenu mora dati željeni rezultat. Međutim, veoma je bitno da se neposredni operativni rad pripadnika policije na bezbjednosnom sektoru maksimalno i neposredno uveže u kontekstu svih oblika operativne djelatnosti policije i drugih bezbjednosnih struktura. Dakle, ovdje se, prije svega, misli na saradnju u pogledu korišćenja informacija koje su proizvod obavještajnog rada i primjene obavještajno-bezbjednosnih operacija.⁹ Takođe, u vezi s tim pomenutim oblikom saradnje, veliki značaj je i bezbjednosno provjeravanje lica.¹⁰ Upravo ovo nam govori o značaju i neophodnosti razmjena informacija između svih operativnih linija rada u policiji Republike Srpske u cilju efikasnijeg sprečavanja terorizma. Ukoliko nema razmjene informacija i potpunog sadejstva svih operativnih

6 Pena, U., *Strategije suprotstavljanja kriminalitetu i koncept rada policije u zajednici*, Komesgrafika, Banja Luka, 2008. godine, str. 359.

7 Popović, P., *Saradnja policije Republike Srpske sa drugim subjektima u razmeni informacija od značaja za kontrolu terorizma u Bosni i Hercegovini*, Bezbednost, broj 2, Beograd, 2017. godine, str. 47.

8 Simonović, B., *Kriminalistika*, Pravni fakultet, Kragujevac, 2004. godine, str. 33-34.

9 Mijalković, S., *Trash intelligence kao metod obavještajno-bezbjednosnog rada*, Bezbednost, broj 1., Beograd, 2015. godine, str. 9.

10 Isto, str. 2.

linija rada, onda će policija raditi smanjenim kapacitetom i neće davati svoj maksimalni doprinos u sprečavanju terorizma.

Dalje, ako se pođe od toga da mnogi problemi koji zahtijevaju policijsko postupanje nastaju i manifestuju se u lokalnoj zajednici, onda je i uspostavljanje i održavanje partnerskih odnosa sa zajednicom preduslov efikasnog rada policijske organizacije.¹¹ Policijska djelatnost mora biti duboko integrisana u lokalnu zajednicu kroz sve oblike operativno preventivne djelatnosti. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske svoju nadležnost i neposrednu djelatnost mora kontinuirano dijeliti sa drugim bezbjednosnim agencijama u Bosni i Hercegovini. Eventualne probleme i nedovoljnu koordinaciju aktivnosti neophodno je rješavati uz sveobuhvatno i temeljno proučavanje konkretnog slučaja sa akcentom na njegove antidruštvene, protivustavne dimenzije, isključujući eventualne političke i druge implikacije.¹² To je i razumljivo, pošto je opasnost od mogućih terorističkih napada, nažalost, veoma prisutna i u Bosni i Hercegovini. To dokazuje izvedeni teroristički napad na policijsku stanicu u Bugojnu u junu 2010. godine, zatim napad na američku ambasadu 2011. godine, kao i teroristički napadi na policijsku stanicu u Zvorniku i ubistvo dvojice pripadnika oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Da bi se ovakvi i slični teroristički akti spriječili na teritoriji Republike Srpske, potrebna je permanentna aktivnost svih organa i institucija, kao i saradnja sa svim policijskim i bezbjednosnim agencijama u BiH. Na nivou Bosne i Hercegovine, razvijena je i uspostavljena zakonodavna i institucionalna infrastruktura u sferi prevencije terorizma, ali je potrebno njeno stalno usavršavanje i nadogradnja. Zaštita od terorizma temeljna je funkcija države i njenih bezbjednosnih organa i službi u cilju obezbjeđenja uslova za miran i bezbjedan život svih njenih građana, bez nasilja i straha, demokratski i prosperitetan u duhu poštovanja reda i zakona. Na suzbijanje terorizma moguće je djelovati preduzimanjem određenih antiterorističkih i kontraterorističkih mjera i sredstava socijalne kontrole.¹³

Pomenuta saradnja policije Republike Srpske sa drugim subjektima je ključ uspjeha u pogledu kontrole terorizma. U vezi s tim, izvršeno je empirijsko istraživanje koje je dalo određene odgovore na tu temu.

11 Milić, N., *Mapiranje kriminala u funkciji unapređenja odnosa policije i zajednice*, Bezbednost, broj 1., Beograd, 2012. godine, str. 139.

12 Matijević, M., Mitrović, D., *Kriminalističko operativna djelatnost policijskih agencija u sprečavanju terorizma*, Međunarodni naučni skup „Krivičnopravni instrumenti suprotstavljanja terorizmu i drugim krivičnim djelima nasilničkog karaktera“, Teslić, 2016. godine, str. 237.

13 Stojanović, Z., Kolarić, D., *Krivičnopravno suzbijanje organizovanog kriminaliteta, terorizma i korupcije*, Pravni fakultet, Beograd, 2014. godine, str. 158.

EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

Istraživanje „Saradnja policije sa građanima i drugim policijskim i izvanpolicijskim institucijama u pribavljanju i analizi informacija koje su značajne za kontrolu terorizma – osvrt na iskustva policije Republike Srpske“¹⁴ je izvršeno u periodu od 1. 8. do 1. 9. 2016. godine, a kao instrument za prikupljanje podataka je korišćen anketni upitnik. U njemu je objašnjen cilj anketiranja (izrada naučnoistraživačkog rada na doktorskim studijima). Anketni upitnik se sastoji od 33 pitanja, od kojih se prvih sedam odnosi na podatke o samom ispitaniku, a ostala pitanja su fokusirana na temu naučnoistraživačkog rada. U anketnim pitanjima, korišćena je Likertova skala. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 31. pripadnika Uprave za borbu protiv terorizma i ekstremizma Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Za potrebe ovog rada biće analizirana četiri pitanja.

U suprotstavljanju i borbi protiv terorizma, policija Republike Srpske daje veliki doprinos:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid sasvim se slažem	15	48.4	48.4	48.4
Valid slažem se	16	51.6	51.6	100.0
Total	31	100.0	100.0	

Tabela br. 1

U pogledu odgovora na ovo pitanje „U suprotstavljanju i borbi protiv terorizma policija Republike Srpske daje veliki doprinos“ 15 ispitanika ili njih 48,4% se sasvim slaže, dok njih 16, odnosno 51,6% se slaže. Dakle, iz ovoga se može zaključiti da, prema odgovorima ispitanika, policija Republike Srpske daje svoj doprinos sprečavanju terorizma. Isto tako, prema ovom odgovoru treba imati i određenu dozu rezerve, jer su ispitanici zaposleni u policiji Republike Srpske, pa je teško očekivati da će svoj rad negativno ocijeniti. Međutim, ovo pitanje ipak ima smisla, jer da su zaposleni u policiji Republike Srpske negativno odgovorili na ovo pitanje, tj. da su njihovi stavovi bili negativni, onda bismo sa velikom sigurnošću mogli tvrditi da je doprinos koji daje policija Republike Srpske sprečavanju terorizma mali i da je to pokazatelj koji ukazuje na loše stanje u ovoj oblasti.

¹⁴ Pomenuto istraživanje korišćeno je za potrebe izrade studijskog istraživačkog rada na doktorskim studijama na Pravnom fakultetu u Kragujevcu. Navedeno istraživanje do sada nije javno publikovano.

Saradnja i koordinacija između policijske jedinice RS nadležne za kontrolu terorizma u RS i sektorskih policajaca opšte nadležnosti ili policajaca zaduženih za razvoj koncepta policije u zajednici u okviru policijskih stanica RS je na odličnom nivou:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
apsolutno se slažem	6	19.4	19.4	19.4
slažem se	14	45.2	45.2	64.5
Valid ne slažem se	8	25.8	25.8	90.3
ne mogu reći-nemam mišljenje	3	9.7	9.7	100.0
Total	31	100.0	100.0	

Tabela br. 2

Kada je riječ o pitanju „Saradnja i koordinacija između policijske jedinice RS nadležne za kontrolu terorizma u RS i sektorskih policajaca opšte nadležnosti ili policajaca zaduženih za razvoj koncepta policije u zajednici u okviru policijskih stanica RS je na odličnom nivou“ mišljenja su podijeljena, pri čemu se sa navedenim pitanjem apsolutno slaže 6 ili 19,4%, njih 14, odnosno 42,5% se slaže, njih 8 ili 25,8% se ne slaže, dok su se 3 ispitanika ili njih 9,7% izjasnili sa - ne mogu reći - nemam mišljenje. Jasno se vidi da se veći broj ispitanika slaže sa navedenim pitanjem, ali ipak, potrebno je u budućem vremenskom periodu svakodnevno raditi na unapređenju pomenute saradnje. Smatramo da bi, radi dobijanja potpune slike o navedenom pitanju, neophodno bilo izvršiti anketiranje zaposlenih na lokalnom nivou (na bezbjednosnom sektoru u okviru policijskih stanica). Takođe, neophodno je napomenuti da od sektorskih policajaca i policajaca koji su zaduženi za razvoj koncepta rada policije u zajednici u velikoj mjeri zavisi dolazak do informacija koje su neophodne za sprečavanje terorizma. Isto tako, sadejstvo između različitih linija rada u policiji Republike Srpske, u velikoj mjeri zavisi upravo od odnosa koje se pokušalo saznati kroz postavljeno pitanje.

Policajci opšte nadležnosti (sektorski policajci) i policajci zaduženi za implementaciju koncepta rada policije u zajednici u policijskim stanicama RS osposobljeni su u dovoljnoj mjeri za uočavanje lica, događaja i procesa koji imaju potencijal za terorističke prijetnje:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
apsolutno se slažem	1	3.2	3.2	3.2
slažem se	12	38.7	38.7	41.9
ne slažem se	14	45.2	45.2	87.1
Valid apsolutno se ne slažem	1	3.2	3.2	90.3
ne mogu reći-nemam mišljenje	3	9.7	9.7	100.0
Total	31	100.0	100.0	

Tabela br. 3

Na pitanje „Policajci opšte nadležnosti (sektorski policajci) i policajci zaduženi za implementaciju koncepta rada policije u zajednici u policijskim stanicama osposobljeni su u dovoljnoj mjeri za uočavanje lica, događaja i procesa koji imaju potencijal za terorističke prijetnje“ ispitanici su se izjasnili na sledeći način: jedan (3,2%) ispitanik se sa navedenim pitanjem apsolutno slaže, 12, odnosno 38,7% se slaže, 11 ili njih 35,5% se ne slaže, zatim jedan ispitanik (3,2%) apsolutno se ne slaže, dok su se 3 ispitanika, odnosno, njih 9,7% izjasnili sa - ne mogu reći-nemam mišljenje. Iz navedene tabele, može se zaključiti da su mišljenja u velikoj mjeri podijeljena i da su za nijansu brojniji ispitanici koji imaju negativno mišljenje s pomenutom konstatacijom. Ovaj podatak je zabrinjavajući, jer nas upućuje na to da policijski službenici koji su u svakodnevnom kontaktu sa građanima i koji bi trebalo da neposredno na terenu uviđaju i dolaze do vrijednih informacija u pogledu sprečavanja terorizma, nisu adekvatno obučeni za takve stvari. Svakako da se u narednom periodu takve stvari moraju promijeniti ukoliko policija Republike Srpske želi da podigne svoj stepen u prevenciji terorističkih akata na području koje operativno pokriva.

Policajci opšte nadležnosti (sektorski policajci) i policajci zaduženi za implementaciju koncepta rada policije u zajednici u policijskim stanicama RS kvalitetno prikupljaju i prosljeđuju operative informacije koje su značajne za kontrolu lica i aktivnosti koje bi mogle imati veze sa terorizmom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
apsolutno se slažem	1	3.2	3.2	3.2
slažem se	17	54.8	54.8	58.1
Valid ne slažem se	11	35.5	35.5	93.5
ne mogu reći-nemam mišljenje	2	6.5	6.5	100.0
Total	31	100.0	100.0	

Tabela br. 4

Analizom odgovora na pitanje „Policajci opšte nadležnosti (sektorski policajci) i policajci zaduženi za implementaciju koncepta rada policije u zajednici u policijskim stanicama RS kvalitetno prikupljaju i prosljeđuju operative informacije koje su značajne za kontrolu lica i aktivnosti koje bi mogle imati veze sa terorizmom“, vidi se da su mišljenja među ispitanicima opet podijeljena, pri čemu se sa ovim pitanjem apsolutno slaže jedan ispitanik (3,2%), njih 17 (54,8%) se slaže, 11 ispitanika, odnosno, njih 35,5% se ne slaže, a 2 ispitanika ili njih 6,5% su se izjasnili sa - ne mogu reći - nemam mišljenje. Globalno posmatrajući, za nekoliko procenata je više onih koji imaju pozitivan stav o ovom pitanju. Smatramo da je to nedopustivo loše, jer se radi o policijskim službenicima koji kroz partnerske odnose koje su razvili sa građanima treba da budu okosnica policijskih snaga, koji dolaze do vrijednih informacija koje se odnose na sprečavanje kriminaliteta, pa tako i sprečavanje terorizma. Pored navedenog, rezultate koje smo dobili kao odgovore na ovo pitanje možemo, u smislu ovog rada, tumačiti i kao jasan pokazatelj da se sadejstvo između različitih linija rada u okviru policije Republike Srpske ne nalazi na potrebnom nivo. Možda je bolje reći, na nivou koji je neophodan da bi policija bila efikasna u sprečavanju terorizma.

ZAKLJUČAK

Terorizam je u posljednje vrijeme postao jedna od najvećih, ako ne i najveća, prijetnja globalnoj i nacionalnoj bezbjednosti. Sa njegovim posljedicama, nažalost, u proteklom vremenu suočila se i Republika Srpska.

Realno govoreći, ne u obimu kao pojedine zemlje u svijetu (koje imaju izražen problem sa terorističkim aktivnostima), ali, ipak su se desili, određeni teroristički akti na teritoriji Republike Srpske koji nisu zanemarivi, kao ni posljedice koje su proizveli ti akti. U kontekstu ovoga, policija Republike Srpske je preduzela niz mjera i aktivnosti koje se odnose na sprečavanje terorizma.

Uvažavajući kompleksnost sprečavanja terorizma, kao i sve probleme sa kojima se u svom radu susreću pripadnici policije u preduzimanju mjera kojima nastoje da spriječe terorističke aktivnosti, može se reći da policija Republike Srpske, organizaciono i funkcionalno, pokušava da odgovori na ovaj zadatak. U kojoj mjeri je policija uspješna u sprečavanju terorizma, najbolje može pokazati vrijeme koje je za nama, kao i ono koje je pred nama. Svakako, ako pogledamo blisku prošlost, može se zaključiti da je policija do sada imala značajne uspjehe, jer na teritoriji koju operativno pokriva policija Republike Srpske nije izvršen veliki broj terorističkih akata, što je svakako pozitivan pokazatelj. Mađutim, neophodno je naglasiti da se u naučnim krugovima sve više govori o tome da se naše područje koristi kao tranzitno i ono na kome se vrši regrutacija novih pripadnika terorističkih organizacija, pa s tog aspekta posmatrano, ovi rezultati i ne izgledaju toliko optimistično.

Da bi policija imala neophodan funkcionalni i organizacioni kapacitet da odgovori na zahtjeve koje pred nju stavlja sprečavanje terorizma, neophodno je svakako da se u narednom periodu preduzmu određene mjere koje bi otklonile probleme o kojima smo pisali u ovom radu. Prvenstveno, organizacija i način funkcionisanja policije se treba upotpunosti uskladiti sa načelima koja su bitna za potpuno ostvarivanje nadležnosti policije. Takođe, neophodno je organizacionu strukturu učiniti jednostavnijom, manje inertnom i omogućiti jednostavnije funkcionisanje, prvenstveno linije rada koja se odnosi na kriminalističku policiju. Isto tako, lokalni nivo policije je neophodno osnažiti većim brojem pripadnika policije i nadoknaditi deficit u kadrovima, kao i omogućiti lokalnom nivou veću operativnu samostalnost. Bilo bi neophodno i da se sadejstvo između operativnih linija rada u policiji dovede na veći nivo te da razmjena informacija između svih linija rada, kao i različitih nivoa sa teritorijalne organizacije, dovede na viši stepen.

Jedan od pravaca u budućnosti za bolju saradnju i sadejstvo različitih operativnih linija rada u policiji u pogledu sprečavanja terorizma, kao i ostalih oblika kriminaliteta, trebalo bi svakako biti uvođenje (implementacija) policijsko-obavještajnog modela u policiju Republike Srpske. Kako ovaj model ujedno predstavlja i neizbježnu obavezu na putu ulaska u Evropsku uniju, bilo bi mudro na vrijeme raditi na uvođenju ovog modela i njegove prednosti iskoristiti za povećavanje operativne snage policije Republike

Srpske.

Podizanjem stepena operativnosti, policija bi sigurno svoj kapacitet u pogledu sprečavanja terorizma podigla na mnogo viši nivo. Neophodno je da se u okviru ovoga preduzme niz mjera i aktivnosti od strane policije koje bi bile usmjerene na širu lokalnu zajednicu i na izgrađivanje odnosa povjerenja sa građanima. Neophodno bi bilo nastaviti sa primjenom koncepta rada policije u zajednici i pokušati kroz njega doći do novih pozitivnih efekata koji bi nivo odnosa policije i građana podigli na viši nivo. Naravno, da bi ovo sve bilo moguće, neophodno je da bude prepoznato i podržano od strane strateškog nivoa policije Republike Srpske, tj. onih koji njome upravljaju, a koji su i najodgovorniji za rezultate njenog rada.

Policija Republike Srpske neće postizati adekvatne rezultate u sprečavanju terorizma ukoliko svoj stepen operativnosti ne drži na konstantno visokom nivou i stalno ga ne bude unapređivala. Takođe, neophodno je da se saradnja između kriminalističke i uniformisane policije zasniva na visokom nivou povjerenja, kao i pravovremenoj i svrsishodnoj razmjeni svih značajnih informacija u vezi sa sprečavanjem terorizma. Ova saradnja i razmjena informacija mora biti iskrena i pravovremena kako bi se postupanje policije moglo odvijati u potpunom sadejstvu i koordinaciji, što jedino omogućava pravovremeno reagovanje na terorističke prijetnje.

Na osnovu rezultata prezentovanog istraživanja, kao i zapažanja koje smo naveli, jasno se vidi da policija Republike Srpske u borbi protiv terorizma pokušava dati svoj doprinos. Međutim, kako bi taj doprinos bio veći, smatramo da je neophodno provesti aktivnosti koje se odnose na edukaciju pripadnika uniformisane policije u pogledu njihovog osposobljavanja da lakše uočavaju lica, događaje i procese koji mogu biti izvori terorističkih prijetnji ili koji predstavljaju realnu terorističku prijetnju. Ovaj zaključak zasnivamo na istraživanju koje smo koristili u našem radu.

LITERATURA

1. Jovičić, D., *Nastanak i razvoj Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske*, **Bezbjednost, policija, građani, MUP Republike Srpske, br. 1/05, Banja Luka, 2005,**
2. Jovičić, D., Šetka, G., *Organizacija i nadležnost policije*, **Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2015,**
3. Jovičić, D., Šetka, G., *Organizacija i nadležnost policije*, **Grafomark, Banja Luka, 2018,**
4. Jovičić, D., Šetka, G., *Organization of the Police System in Bosnia*

- and Herzegovina, Thematic conference proceedings of International significance „Archibald Reiss Days“, Volume III, Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade, 2017,*
5. Jovičić, D., *Uloga policije Republike Srpske u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma, Viša škola unutrašnjih poslova, Banja Luka, 2005,*
 6. Jovičić, D., *Uloga policije Republike Srpske u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2007,*
 7. Matijević, M., Mitrović, D., *Kriminalističko operativna djelatnost policijskih agencija u sprečavanju terorizma, Međunarodni naučni skup „Krivičnopravni instrumenti suprotstavljanja terorizmu i drugim krivičnim djelima nasilničkog karaktera“, Teslić, 2016,*
 8. Miletić, S., *Policijsko pravo, Policijska akademija, Beograd, 2004,*
 9. Milić, N., *Mapiranje kriminala u funkciji unapređenja odnosa policije i zajednice, Bezbednost, broj 1, Beograd, 2012,*
 10. Milosavljević, B., *Nauka o policiji, Policijska akademija, Beograd, 1997,*
 11. Mijalković, S., *Trash intelligence kao metod obaveštajno-bezbednosnog rada, Bezbednost, broj 1., Beograd, 2015,*
 12. Pena, U., *Strategije suprotstavljanja kriminalitetu i koncept rada policije u zajednici, Komesgrafika, Banja Luka, 2008,*
 13. Popović, P., *Saradnja policije Republike Srpske sa drugim subjektima u razmeni informacija od značaja za kontrolu terorizma u Bosni i Hercegovini, Bezbednost, broj 2, Beograd, 2017,*
 14. Simonović, B., *Kriminalistika, Pravni fakultet, Kragujevac, 2004,*
 15. Stojanović, Z., Kolarić, D., *Krivičnopravno suzbijanje organizovanog kriminaliteta, terorizma i korupcije, Pravni fakultet, Beograd, 2014,*
 16. Šetka, G., *Uticaj organizacije policijskih struktura u BiH na stanje bezbjednosti, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2016,*
 17. Šetka, G., Vuković, M., Popović, P., *Rezultati rada policijskih agencija i tužilaštava u Bosni i Hercegovini kao pokazatelji njihove stručnosti, Zbornik radova sa naučno-stručnog skupa: Suprotstavljanje savremenim oblicima kriminaliteta – analiza stanja, evropski standardi, mjere za unapređenje, Tom 3, Kriminalističko-policijska akademija Beograd i Fondacija Hans Zajdel, Beograd, 2015,*
 18. Šetka, G., *Policijski sistem BiH između svoje funkcionalnosti i nefunkcionalnosti, Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa: Dani Arčibalda Rajsa, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2016,*

19. Šetka, G., *Modeli policijskih organizacija i policijski sistem BiH, Bezbjednost, policija, građani, Časopis MUP-a RS, br. 1-2/16, Banja Luka, 2016,*
20. Šetka, G., *Limitiranost policijskog sistema Bosne i Hercegovine u odnosu na savremenene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje, Zbornik radova sa devetog međunarodnog naučnog skupa: „Dani bezbjednosti na temu: Savremeni bezbjednosni rizici i prijetnje i njihov uticaj na bezbjednost država regiona!“, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2016.*

**COOPERATION OF DIFFERENT LINES OF WORK IN
THE POLICE OF REPUBLIC OF SRPSKA IN TERRORISM
PREVENTION**

Predrag Popović, MA

Faculty of Security Sciences

University of Banja Luka

e-mail: predrag.popovic@fbn.unibl.org

Gojko Šetka, PhD

Faculty of Security Sciences

University of Banja Luka

e-mail: gojko.setka@fbn.unibl.org

Abstract: Complex security challenges, risks and threats did not bypass the area where we live. In such circumstances, our premises have been exposed to terrorist acts in the past period. This paper is based on a part of the research conducted “Cooperation of police with citizens and other police and state institutions that are important for the control of terrorism - a review of the experiences of Republic of Srpska”. The aim of the paper is to point out the necessity of cooperation of all operational lines of work in Police of Republic of Srpska in terms of prevention of terrorism, as well as the examination of the current situation regarding this cooperation. Also, the paper points to the need to achieve the highest possible level of crime control of the terrain, which is of great importance for the prevention of terrorist acts. In the context of the paper, the organization of operational lines of work Police of Republic of Srpska, which significantly influences the efficiency of the police in the prevention of terrorism, is considered. Also, the authors review the contribution Police of Republic of Srpska in preventing terrorism in the past period.

Key words: cooperation, police, terrorism, prevention, police organization, criminal control.